

Politični pregled.

Notranji položaj. — Letošnja poletna sezona ne bo v političnem oziru tako mrtva, kakor se je pričakovalo. Bližajo se namreč v raznih kronovinah deželnozborske volitve. Ponekod bodo volitve silno burne, tako na Kranjskem, na Češkem in na Gališkem. Povsod se bodo vršile kar najprej mogoče, ker vlada želi, da bi se že sredi oktobra sešel državni zbor, češ, da samo če se zgodaj snide, se zamore rešiti proračun pravočasno in je mogoče, misliti na razpravljanje o predlogah zastran nagodbe z Ogrsko.

Deželni zbori so večinoma že končali svoje delo ali je vsaj čez poletje pretrgali ter je bodo nadaljevali na jesen. Tirolski deželni zbor so italijanski poslanci razgnali in se bo isti bržkone v kratkem razpustil. Mogočno ljudsko gibanje, ki je nastalo mej tirolskimi Nemci zoper Grabmayr-Kathreinov načrt glede trentinske avtonomije, je nemške deželne poslance napotilo, da so ta načrt rahlo in previdno a vendar sigurno položili v arhiv. To je dalo italijanskim poslancem povod, da so začeli obstrukcijo in ž njo primorali vlado, zaključiti nagloma deželni zbor. Italijani so s tem stopili proti vladi v odločno opozicijo, zajedno pa so tirolski Italijani prišli do prepričanja, da se morajo približati Slovanom, ako hočejo doseči kak uspeh.

Štajerska deželna volilna reforma. — „Peta kurija“ je v naši državi postala palijativno sredstvo zoper splošno volilno pravico in sicer dobro sredstvo, zakaj prej politično brezpravni sloji so s tem zadovoljni, da se uvede peta kurija. V štajerskem deželnem zboru se je letos sprožil predlog, naj se premeni volilni red. Ustavni odsek dež. zbora se je izrekel za to, da se ohrani kurija veleposestva. Pri obravnavi je namestnik grof Clary izjavil, da vlada zahteva, naj se ustanovi splošni volilni razred. Odsek se ni udal ter določil, da v novi kuriji ne bodo imeli vsi državljani volilno pravico, kakor določa državnozborski volilni red za 5. kurijo, ampak da volijo v njem samo delavci, tudi če plačajo več kakor 8 kron na dohodnini, in vsi mali obrtniki, ki plačajo manj kakor 8 K.

Srbija. — Velezanimiva vest krožila je te dni po listih. Po teh vesteh uvideva srbski kralj Aleksander, da se ne bo mogel vzdržati na prestolu, vsled česar se namerava odpovedati kroni in sicer na korist nekega ruskega velikega kneza. S tem bi prišla Srbija popolnoma pod ruski vpliv.

Bolgarska. — Te dni se je mudil na Bolgarskem veliki knez Aleksander Mihajlovič, bratranec ruskega carja. Ta poset velikega kneza je dokaz, da je mej Rusijo in Bolgarsko nastalo popolno sporazumljenje, kar je seveda za ves politični položaj na Balkanu največjega pomena.

Vojna v južni Afriki. — Zapovednik angleške armade v južni Afriki, lord Kitchener je poslal 13. t. m. londonski vladi poročilo, ki je sicer silno previdno pisano, ki pa vendar razodeva vsemu svetu, da je Angležka uvidela nezmožnost, zavzeti Transvaal in se je vsled tega umaknila. Seveda je Kitchener neugodni položaj Angležev skušal prikriti s stilističnim okitom, a poročilo obsega vendar priznanje, da Angleži niso več v stanu, očuvati železniško progo od Kapstadta do Pretorije, glavno črto vseh njihovih operacij, ter da se morajo omejiti na to, da ohranijo Johannesburg — to radi zlatokopov — Natal in angleški teritorij. Transvaal je torej dejanski oproščen.

Rokotvorni pouk.

Ni še veliko let, kar se je mlajše učiteljstvo začelo zavzemati za rokotvorni pouk v ljudskih šolah. Ustvarilo

je to gibanje spoznanje, da je ta pouk v rokotvorstvu največjega pomena za mladino v obče zlasti pa za tisto mladino, ki se po dovršeni ljudski šoli posveti rokodelstvu.

Dežela in Kranjska hranilnica sta se za ta pouk krepko zavzeli in ga prav izdatno pospeševali, a stvar se vzlic temu ni prav povoljno razvila. Letos so se ti nedostatki spravili na razgovor v deželnem zboru. Poročal je o stvari poslanec Klein, ki je svoj dotični predlog utemeljeval približno tako le:

Pouk v ročnih delih — rokotvorni pouk — naj se vender enkrat sistematično uredi. V prejšnjih letih so bile dotične resolucije stavljene in sprejete, a zgodilo se ni ničesar. Torej se vidi odseku za letno poročilo potrebno, da zopet ponavlja:

Ta pouk v deških ročnih delih je na Kranjskem mnogo zanimanja in mnogo hvaležnega polja. Veliko učiteljev je usposobljenih za ta pouk, in deželni odbor je v družbi s kranjsko hranilnico v teku zadnjih let izdal lepe novce za to velevažno panogo narodne vzgoje.

Žal, da je ta pouk sedaj brez vsake sistematične uredbe. Poljuben učitelj se oglasi za obisk rokotvornega tečaja na Dunaju ali v Gradcu in dobi za to nekaj podpore. Nihče ne gleda, je-li mož za to sposoben in je-li njegova šola primeren kraj za oživetvorenje rokotvornega pouka. Ko je učitelj kurz absolviral, dobi podporo za nakup orodja in potem začne poučevati. Nihče pa ne ve, kako orodje je nakupil, kako poučuje in kake izdelke proizvaja. Čez par let se je učitelj naveličal, ker ni dobil potrebne materialne in moralne spodbude ali pa je morebiti celo premeščen v drug kraj. Orodje se kmalu pogubi in končno je vsa stvar pozabljena. Vsi napor in stroški so brezkoristno zavrženi. Da se odpravijo ti nedostatki, bi bilo treba najmanj osnovati nekako osrednje nadzorstvo, ki bi stavilo glede obiska rokotvornih kurzov primerne predloge in skrbelo za to, da bi se v prvi vrsti jemali v poštev učitelji iz takih krajev, kjer je rokotvorni pouk večje važnosti. Imeli bi ves ta pouk v evidenci, svetovalo učiteljem pri nakupu orodja in njega konserviranju, dajalo učiteljem primernih modelov, uvažalo pravo metodo in gledalo, da ostane pouk v pravih mejah; skrbelo bi za redno poučevanje in pazilo, da bi uspeh ne bil zavisen od slučajnih razmer in dobre volje dotičnega učitelja. Tako nadzorstvo bi se pač najbolje dalo izvrševati po ljubljanski c. kr. obrtni strokovni šoli, ki ima v tak namen na razpolaganje potrebni osebni in drugi material.

Na drugi strani bi se moralo tudi učiteljem, ki poučujejo v deških ročnih delih, zagotoviti stalna letna nagrada in prenehati bi moral sedanji sistem, po katerem mora učitelj vlagati leto za letom posebne prošnje, da si izposluje nekoliko nagrade.

Tudi se ne more zamolčati, da je popolnoma nepotrebno, pošiljati učitelje v rokotvorni tečaj na Dunaj ali v Gradec, kajti tak tečaj bi se lahko z dosti manjšimi stroški aktiviral v Ljubljani na obrtnih strokovnih šolah. V dokaz, kako draga je sedanja uredba tega pouka, naj